

Gulating lagmannsrett

Dok 72

Lars Rune Føleide
Lyngveien 40
1182 Oslo

Deres referanse

Vår referanse

09-056534AST-GULA/AVD2

Dato

21.10.2009

Oversendingsbrev

Hordaland statsadvokatembeter - Henrik Johan Molnes

Vedlagt oversendes kopi av Gulating lagmannsretts avgjørelse av 20.10.2009 til orientering:

Dokument	Dokumentdato	Dokumentnummer
Dom av 20.10.2009	20.10.2009	56534/54

Gulating lagmannsrett

Janicke K. Vognstølen
saksbehandler

Postadresse
Postboks 7414, 5020 BERGEN

Sentralbord
Bergen: 55699500
Stavanger:
51899880

Saksbehandler
Janicke K. Vognstølen

Bankgiro

Organisasjonsnummer

Kontoradresse
Bergen tinghus, Tårnplassen 2

Telefaks
55699501

Telefon
55 69 95 27

Ekspedisjonstid
0830-1500

Internett/E-post
<http://www.domstol.no/gulating/gulating.lagmannsrett@domstol.no>

GULATING LAGMANNSRETT

DOM

Avsagt: 20.10.2009 i Gulating lagmannsrett,

Saksnr.: 09-056534AST-GULA/AVD2

Dommer:

Lagdommer	Ørnulf Jacobsen
Sorenskriver	Lidvard Faaberg
Lagdommer	Wiggo Storhaug Larssen

Meddommere:

Pensjonist	Åshild Klara Roset
Proffselger	Atle Austrheim
Seksjonsleder	Even Sævareid
Lærer	Inger-Mette Høyland

Påtalemyndighet	Hordaland statsadvokatembeter	Politiadvokat Harald Bilberg
Tiltalt	Henrik Johan Molnes	Advokat Gisle Didriksen

Saken gjelder bevisanke i straffesak.

Ved tiltalebeslutning av 18. november 2008 ble Henrik Johan Molnes satt under tiltale for Bergen tingrett for overtredelse av § 229, 1. str.alt. Tingretten avsa den 24. februar 2009 dom i straffesak mot tiltalte med slik domslutning:

1. *Henrik Johan Molnes, født 16.08.1985, frifinnes for det forhold som fremgår av tiltalebeslutningen.*
2. *Henrik Johan Molnes dømmes til å betale kr. 5 465, – femtusenfirehundreogsekstifem – i erstatning til Lars Rune Føleide innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse, med tillegg av forsinkelsesrenter etter forsinkelsesrenteloven § 3, første pkt. fra forfall og inntil betaling skjer.*

Tingrettens frifinnende avgjørelse er avsagt under dissens.

Hordaland statsadvokatembeter har rettidig anket dommen. Anken gjelder bevisvurderingen under skyldspørsmålet. Påtalemyndigheten mener at tingeretten med urette har kommet til at tiltalte ikke har handlet med forsett hva gjelder legemsbeskadigelsen, subsidiært at flertallets frifinnende votum på grunnlag av provokasjon er uriktig.

Ved Gulating lagmannsretts beslutning av 06.04.2009 ble anken henvist til ankeforhandling.

Påtalemyndigheten har fremmet den samme tiltalebeslutning for lagmannsretten som for tingretten. Tiltalebeslutningen lyder:

”Straffeloven § 229 første straffalternativ
for å ha skadet en annen på legeme eller helbred.

Grunnlag:

Søndag 7. september 2008 ca kl. 05.00 på Norges Handelshøyskole i Helleveien 30 i Bergen, bet han Lars Rune Føleide i øyenbrynet slik at han fikk et sår som måtte syes med 5 sting.”

Hovedforhandling i saken ble holdt 19. oktober 2009. Tiltalte møtte og ga forklaring. Det ble hørt vitneforklaring fra fem vitner, herunder fornærmede, og foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.

Aktor nedla påstand om at tiltalte dømmes i henhold til tiltalebeslutningen til 45 timers samfunnsstraff. Forsvarer nedla påstand om at tiltalte frifinnes, subsidiært anses på mildeste måte.

Tiltalte er født 16. august 1985. Han er student og har bolig i Lille Øvregate 30 i Bergen. Han har inntekt av deltidsarbeid med 40.000 til 50.000 kroner årlig, og har gjeld på ca. 200.000 kroner. Han er ugift og uten forsørgelsesforpliktelser.

Tiltalte erkjente seg ikke skyldig etter tiltalen. Han erkjente å ha bitt fornærmede Lars Rune Føleide slik det er beskrevet i tiltalegrunnlaget, men bestrider at de objektive og subjektive vilkår for straffeløse etter straffeloven § 229 er oppfylt. I relasjon til § 228 anføres at han ble utsatt for en provokasjon fra fornærmedes side som må føre til straffrihet, slik tingrettens mindretall er kommet til.

Lagmannsretten skal bemerke:

Vedrørende skyldspørsmålet:

Om sakens hendelsesforløp vises til tingrettens redegjørelse, jf. straffeprosessloven § 41, 3 ledd. Det heter i tingrettens dom:

"Søndag 07.09.2008 ca kl. 05.00 på Norges Handelshøyskole i Bergen ble det holdt lukket nachspiel i et rom i skolens bygg som disponeres av studentforeningen Direksjonsmusikken. Både tiltalte og fornærmede Lars Rune Føleide var til stede på nachspielet, foruten flere andre personer som også var til stede i rommet. På grunn av at fornærmede hadde tatt bilder inne på rommet, ble fornærmede bedt om å forlate lokalet av direksjonsmusikkmedlem Harald Øyen. Fornærmede motsatte seg dette, da han ikke mente det var noen grunn til å be ham om å gå fra festen. Etter noe diskusjon tok Harald Øyen og et annet medlem av studentforeningen, Jarle Sjong Mathisen, tak i fornærmede for å føre ham ut av lokalet. Fornærmede motsatte seg fortsatt utvisningen, og strittet i mot da han ble forsøkt ført ut av lokalet av Øyen og Mathisen. Fornærmede tok da fatt i noen barkrakker som stod i rommet og slengte disse bort fra seg. Da tiltalte, som på dette tidspunkt kom inn i rommet, så det som foregikk, besluttet han å gå bort til Øyen og Mathisen for å hjelpe dem med å få fornærmede ut uten å vite bakgrunnen for hvorfor fornærmede skulle tas ut. Tiltalte tok tak i fornærmede, og dro i ham i den hensikt å føre ham ut. Ulrik Andreassen kom også til, og de var da fire personer som aktivt eller mer passivt deltok i forsøket på å få fornærmede ut. På et tidspunkt hadde Harald Øyen tiltalte på sin ene side og fornærmede på sin andre. Fornærmede rettet da et slag med knyttet neve mot tiltalte, som traff tiltalte i ansiktet. Tiltalte reagerte umiddelbart på slaget ved å dra fornærmede mot seg og bite ham, et bitt som traff fornærmedes øyebryn. Etter å ha bitt tak i fornærmede rygget tiltalte umiddelbart bort fra fornærmede. Fornærmede grep under hendelsen også tak i skjortekragen på både Ulrik Andreassen og Glenn Kvisler. Fornærmede ble så tatt ut på gangen utenfor studentforeningens lokale, hvor han oppholdt seg sammen med flere andre Direksjonsmusikkmedlemmer inntil en vokter kom til noen minutter senere og tok med seg fornærmede bort fra gangen. Som følge av tiltaltes bitt fikk fornærmede et synlig kutt ved øyebrynet som det blødde noe fra. Dette var synlig umiddelbart etter hendelsen.

Retten har bygget sin bevisvurdering på tiltaltes egen forklaring, samt forklaringene til vitnene Ulrik Andreassen, Glenn Kvisler, Jarle Sjong Mathisen og Harald Øyen

som alle helt eller delvis var til stede under hendelsen. Samtlige av disse forklarte seg i all hovedsak sammenfallende i forhold til det faktum som tiltalen baserer seg på og om hendelsens øvrige omstendigheter. Når det gjelder selve volden som ble utøvd mellom tiltalte og fornærmede så har retten i særlig grad vektlagt forklaringen til Harald Øyen, som stod mellom tiltalte og fornærmede da volden mellom de to fant sted. Retten har i sin vektlegging av disse vitnenes forklaringer sett hen til at disse vitnene er bekjente og venner, men har funnet disses vitneforklaringer troverdige og selvstendige og basert på egne observasjoner, og forklaringene bærer etter rettens syn ikke preg av eller indikasjon på at vitnene har samkjørt sine forklaringer. Retten har i sin bevisvurdering også sett hen til at fornærmedes forklaring avviker fra de øvrige vitnenes forklaringer i forhold til hendelsesforløpet samt hvordan han ble påført skaden over øyet, men finner ikke at fornærmedes forklaring rokker ved troverdigheten av de øvrige vitners, samt tiltaltes, forklaringer, som retten legger til grunn. Retten peker også på at karakteren av fornærmedes sår bygger opp under tiltaltes og de øvrige vitners forklaring om at såret er påført ved at tiltalte bet tak i ham, og retten bemerker at såret ikke passer overens med fornærmedes forklaring om at såret ble påført ham ved at tiltalte sparket ham i hodet. Retten bemerker også at det fremstår som helt usannsynlig at tiltalte tilstår å ha bitt fornærmede over øyet dersom han i realiteten ikke har utøvd en slik handling.”

Saken har bevismessig stått i samme stilling for lagmannsretten som for tingretten. Etter bevisførselen under ankeforhandlingen legger lagmannsretten til grunn at hendelsesforløpet var slik som beskrevet i tingrettens domspremisser, og slutter seg til den nærmere vurdering av bevisene som er redegjort for i premissene.

Etter beskrivelsen av den skade som fornærmede ble påført ved tiltaltes bitt, finner lagmannsretten at det objektivt sett foreligger en overtredelse av straffeloven § 229, 1. str.alt. Det heter om dette i tingretten domspremisser:

”Retten peker på at skadebegrepet i straffeloven § 229 i rettspraksis har blitt tolket innskrenkende slik at ikke enhver forstyrrelse av legemets anatomiske eller fysiologiske tilstand regnes som skade på legeme. Terskelen for hvilke fysiske konsekvenser som rammes av bestemmelsen er skjønnsmessig, hvor det i den konkrete vurderingen legges særlig vekt på skadens omfang, dens art, varighet og lokalisering. Småskader som blåmerker eller mindre risp anses normalt å falle inn under straffeloven § 228. Dette gjelder som hovedregel også buler og hevelser, jf. Rt. 1990 s. 1155 og Rt. 1992 s. 1703. Ved sårskader vil, i tillegg til sårets omfang, særlig dets lokalisering ha betydning. Etterlater det seg et arr følger det av rettspraksis at det kreves mindre av arrets størrelse dersom det er lokalisert i ansiktet i forhold til å være lokalisert på en annen og mindre fremtredende del av kroppen.

I nærværende sak ble fornærmede påført et mindre sår over høyre øye. Fornærmede oppsøkte legevakten senere på ettermiddagen søndag 07.09.2008, og funn fra første konsultasjon er beskrevet i journalen som laserasjon (istykkerriving) av huden. Legen sydde da såret under tvil, sett hen til at fornærmede ønsket det sydd, og stingene skulle så fjernes etter åtte dager. Den 12.09.2008, altså 5 dager etter hendelsen, kontaktet fornærmede igjen legevakten, og det viste seg da at det hadde

gått betennelse i såret. De opprinnelige stingene ble fjernet den 13.09.2008 på grunn av at de var helt løse som følge av puss fra såret. Fornærmede var da ytterligere 7 ganger hos lege for oppfølging av infeksjonen frem til siste legebeseøk den 25.09.2008, hvor det følger av journalen at såret var grodd, og hvor 1 hjelpepesting som ble satt den 15.09.2008 ble fjernet.

Retten finner at det sår fornærmede ble påført var av relativt beskjedent omfang, og at det er usikkert hvorvidt det i det hele tatt var nødvendig å sy såret, i og med at det ble sydd under tvil. Videre påpeker retten at såret i følge legejournalen ble ansett som grodd 14 dager etter hendelsen. Retten bemerker at både skadens omfang og behandlingens varighet fremstår å ha blitt mer omfattende som følge av den infeksjonen som satte seg i såret etter syingen. Retten finner også, på bakgrunn av fornærmedes egen forklaring, at det røde området rundt øyet som fornærmede fremdeles har etter såret vil forsvinne i løpet av inneværende år, og at det da kun vil være et lite arr igjen ved fornærmedes øyelokk som ikke så lett vil kunne ses. Sett hen til terskelen i rettspraksis i forhold til skader i ansiktet, finner retten, til tross for de overfor nevnte momenter, at et sår som medfører et varig arr ved øyet til en person er å anse som en skade som omfattes av straffeloven § 229. Retten finner dermed etter en konkret vurdering at det sår som fornærmede fikk etter tiltaltes bitt er å anse som en legemsskade, dog slik at skaden ligger helt i nedre sjikt av hva som omfattes av straffeloven § 229. Retten finner dermed at det objektive straffbarhetsvilkår er oppfylt."

Lagmannsretten finner å kunne slutte seg til denne vurdering. Det skal bemerkes at tiltaltes sår på tidspunkt for ankeforhandlingen var tilhelet, slik at det kun var synlig et mindre arr ved fornærmedes øyenbryn.

Hva gjelder spørsmålet om handlingen subjektive side, om skaden er påført fornærmede forsettlig, har lagmannsretten delt seg i et flertall og et mindretall.

Flertallet, meddommerne Roset, Austrheim, Sævareid og Høyland, finner det ikke bevist ut over enhver rimelig tvil at tiltalte handlet med det nødvendige forsett med hensyn til den skade som ble følge av bittet. Det vises for så vidt til tingrettens domspremisses, som også er dekkende for flertallets vurdering. Det heter om dette:

"Når det gjelder det subjektive straffbarhetsvilkår, så finner retten det ikke bevist utover en hver rimelig og fornuftig tvil at tiltaltes forsett omfattet skaden, dvs. at retten ikke er sikker på at tiltalte fant det overveiende sannsynlig at hans handling ville føre til at fornærmede ble skadet på legemet. Retten bemerker at tiltalte har blitt vurdert som om han var edru, jf. straffeloven § 40. Retten viser her til at tiltaltes bitt kom som en umiddelbar reaksjon på fornærmedes slag, og at tiltalte forklarte at bittet mot fornærmede var planløst og uten hensikt om å skade fornærmede. Retten finner slik at tiltalte i alle fall ikke hadde noen vilje om å påføre fornærmede en legemsskade. Når det gjelder at retten heller ikke finner det bevist at tiltalte fant det overveiende sannsynlig at hans bitt ville føre til slik legemsskade, har det avgjørende for retten vært at det foreligger stor usikkerhet knyttet hvordan tiltalte bet tak i fornærmede, og hvilken styrke tiltalte faktisk la i bitehandlingen. Når skadens endelige omfang etter rettens syn i stor utstrekning er et resultat av den etterfølgende

infeksjonen i såret, finner retten det også vanskelig å fastslå hvor hardt tiltalte i realiteten bet tak i fornærmede. Sett hen til at retten finner dette usikkert, kan retten dermed ikke utelukke at tiltaltes bitt var gjort med en så begrenset styrke at tiltalte ikke regnet det som overveiende sannsynlig at fornærmede ville bli legemsbeskadiget som følge av det. Sett hen til at rimelig tvil skal komme tiltalte til gode, finner dermed retten å legge til grunn at skadefølgen ikke var forsettelig. Det subjektive straffbarhetsvilkår i straffeloven § 229 er dermed ikke oppfylt. Tiltalte kan dermed ikke domfelles for overtredelse av denne bestemmelse."

Flertallet bemerker for øvrig at tiltalte fremstår som uten nevneverdig erfaring med voldsutøvelse i sin alminnelighet. Flertallet finner det derfor i noen grad tvilsomt om tiltalte har hatt forutsetninger for fullt ut å beregne virkningen av sitt utfall mot fornærmede.

Lagmannsretten mindretall, lagdommerne Jacobsen og Storhaug Larssen og ekstraordinær lagdommer Faaberg, finner at forsettskravet etter straffeloven § 229, 1. str.alt. er oppfylt.

Etter beskrivelsen av såret som fornærmede ble påført, finner mindretallet det bevist ut over enhver rimelig tvil at bittet var utført med en med en slik kraftutfoldelse at det ikke bare var en mulighet for, men overveidende sannsynlig, at det var egnet til å påføre den aktuelle skaden. Selv om bittet var utført ved en impulshandling og som en umiddelbar reaksjon på slaget fra fornærmede, finner mindretallet det utvilsomt at tiltalte ved utførelsen av handlingen anså en skade av det omfang som ble den umiddelbare følge, som overveiende sannsynlig.

Etter avstemningen blir tiltalte å frifinne for tiltalen etter straffeloven § 229.

Partene er gitt anledning til å uttale seg om eventuell nedsubsumering av forholdet under straffeloven § 228.

Den samlede lagmannsrett finner at forholdet med hensyn til både objektive og subjektive straffbarhetsvilkår rammes av straffeloven § 228, og viser for så vidt til hendelsesforløpet som redegjort for ovenfor. Lagmannsretten finner det videre bevist at tiltalte ved utførelsen av handlingen kunne ha innsett muligheten av den aktuelle følgen, og at han således er skyldig i overtredelse av straffeloven § 228, 2. ledd.

Lagmannsretten finner ikke at det etter omstendigheten forelå en nødvergesituasjon som medfører at handlingen var lovlig, jf. straffeloven § 48. Det legges herunder avgjørende vekt på at fornærmede, foruten tiltalte, var omgitt av flere personer som var innstilt på og høyst sannsynlig i stand til å passivisere ham uten slik skadetilføyelse som ble resultatet av tiltaltes handling. Det kan av samme grunn heller ikke ha fremstilt seg som nødvendig for tiltalte å gjengjelde utfallet fra fornærmede ved å angripe ham.

Når det legges til grunn at det ikke forelå en nødvergesituasjon, er det heller ikke foranledning til å vurdere anvendelse av § 48, 4. ledd om overskridelse av nødverge.

Lagmannsretten finner endelig at det foreligger provokasjon som omhandlet i straffeloven § 228, 3. ledd. Det legges herunder til grunn at tiltaltes handling ble fremprovosert ved at fornærmede umiddelbart før hadde tilføyd tiltalte et knyttneveslag, slik det er redegjort for under bevisvurderingen ovenfor. Betydningen av provokasjonen henhører under straffutmålingsspørsmålet, jf. nedenfor.

Vedrørende straffutmålingsspørsmålet:

Ved vurderingen av provokasjonens betydning for straffespørsmålet har lagmannsretten delt seg i et flertall og et mindretall.

Flertallet, meddommerne Roset, Austrheim, Sævareid og Høyland, er av den oppfatning at provokasjonen bør lede til straffrihet i medhold av straffeloven § 228, 3. ledd, og kan i det vesentlige slutte seg til tingrettens flertalls vurdering, hvor det heter:

"Flertallet finner at grovheten i fornærmedes handling og tiltaltes handling er av en så lik karakter at det er riktig å late tiltaltes handling straffri som følge av fornærmedes provokasjon. Flertallet påpeker at tiltaltes handling var en umiddelbar og spontan reaksjon på å bli slått med knyttet neve i ansiktet av fornærmede, og at tiltalte trakk seg tilbake og bort fra fornærmede umiddelbart etter bitehandlingen uten å gjøre noe mer overfor fornærmede. Et slag med knyttet neve mot ansiktet til noen er en handling av samme grovhet som å bite etter noen i ansiktet. Flertallet påpeker også at den legemsskade som fornærmede ble påført var begrenset og helt i nedre sjikt av hva som er å anse som skade i straffelovens forstand, og at det nærmest må anses som tilfeldig at det kun var tiltaltes handling som medførte en skade, når fornærmedes handling like lett kunne ført til en tilsvarende skade hos tiltalte. På denne bakgrunn anser flertallet at det foreligger et rimelig forhold mellom tiltaltes og fornærmedes handlinger, og at det er forholdsmessighet mellom tiltaltes handling og fornærmedes provokasjon."

Mindretallet, lagdommerne Jacobsen og Storhaug Larsen og ekstraordinær lagdommer Faaberg, finner ikke at fornærmedes provokasjon overfor tiltalte gir grunnlag for å fritta tiltalte for straff. Mindretallet legger ved denne vurdering betydelig vekt på den skade som ble påført fornærmede, og finner at skaden ikke står i et rimelig forhold til knyttneveslaget som fornærmede rettet mot tiltalte. Det vises ellers til tingrettens mindretalls vurdering, hvor det heter:

”Mindretallet finner ikke at provokasjonen fra fornærmedes side er av en slik karakter at det er riktig å late tiltaltes handling straffri som følge av den. Mindretallet peker på at fornærmedes slag er en handling som kun rammes av straffeloven § 228, første ledd, mens tiltaltes bitt rammes av straffeloven § 228, andre ledd som følge av at bittet hadde legemsskade som følge. Mindretallet viser i denne sammenheng til rettspraksis som tilsier at det skal mer til for å la den forutgående provokasjonen medføre straffrihet når gjengjeldeshandlingen medfører skadefølge. Mindretallet viser for så vidt også til at det i situasjonen hvor volden ble utøvd var tiltalte og hans bekjentskapskrets som utgjorde flertallet i situasjonen, og som hadde overtaket på fornærmede i forbindelse med utvisningen, og at tiltalte før fornærmede rettet slaget mot ham allerede holdt tak i fornærmede fysisk for å få ham ut av lokalet. Mindretallet viser også til tiltaltes forklaring om at han ikke fikk noen blåveis eller andre synlige merker etter fornærmedes slag, noe som tilsier at fornærmedes slag ikke var særlig kraftfullt. Situasjonen og styrken i fornærmedes slag tatt i betraktning, så finner mindretallet at det at tiltaltes handling, med den skadefølge den hadde, var uforholdsmessig i forhold til fornærmedes provokasjon, og slik altså for grov til den bør lates straffri som følge av fornærmedes provokasjon. Mindretallet mener dermed at det riktige i denne sak vil være å ta hensyn til provokasjonen ved utmålingen av tiltaltes straff.”

Etter avstemningen blir tiltalte å frifinne.

Det bemerkes for ordens skyld at ankebehandlingen ikke omfatter det sivile kravet, jf. tingrettens dom, slutningen punkt 2, og at lagmannsrettens dom således ikke gjelder denne del av tingrettens dom.

Dommen er avsagt under slik dissens som fremgår ovenfor.

SLUTNING

Henrik Johan Molnes, født 16.08.1985, frifinnes for det forhold som fremgår av tiltalebeslutningen.

Ørnulf Jacobsen

Wiggo Storhaug Larssen

Lidvard Faaberg

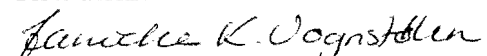
Åshild Klara Roset

Atle Austrheim

Even Sævareid

Inger-Mette Høyland

Rett utskrift:

Janicke K. Vognstølen